



Vies pintades de verd

L'ANTIC TRAÇAT DELS TRENS ÉS AVUI UN ATRACTIU CAMÍ PER A VIANANTS I CICLISTES

ORIOL TORRELLAS > TEXT

CONSORCI VIES VERDES DE GIRONA > FOTOS

Van néixer sobre antics trams ferroviaris desafectats del trànsit i sobre camins de la natura destinats a usos no motoritzats, vianants i ciclistes. Són corredors de comunicació fàcils, agradables de recórrer i segurs, accessibles i integrats al medi natural, que es fan servir tant per a fins recreatius com per a desplaçaments entre pobles i veïnats.

Les vies verdes, aprofitant l'adequació d'aquells espais (vies de tren) que en el passat havien esdevingut vitals per a la bona comunicació i relació entre els nostres pobles, avui dia ofereixen a tothom l'oportunitat de gaudir d'uns indrets poc coneguts que formen part de la nostra riquesa cultural i històrica i, alhora, fer-ho a un ritme que permet assaborir-ne els més petits detalls, imperceptibles amb la circulació motoritzada.

La recuperació i adaptació de les quatre vies verdes de les quals disposem a la demarcació de Girona fa possible arribar a

peu o a cop de pedal i a través d'un total de 145 quilòmetres, des del més profund del Pirineu gironí fins a la càlida i lluminosa Costa Brava, tot copsant la diversitat de paisatges, productes i gent amb els quals ens anem trobant al llarg i ample del camí.

Les vies verdes són trams de circulació exclusiva per a vianants i ciclistes amb un pendent molt suau que generalment no excedeix el 3%, la qual cosa fa que, excepte els trams d'enllaç, siguin accessibles per a persones amb mobilitat reduïda. També són vies molt segures, ja que gairebé en tot el seu traçat l'ús de vehicles motoritzats està totalment prohibit.

La pràctica totalitat de les vies verdes de Girona reutilitza els antics traçats ferroviaris que unien diferents municipis de les comarques gironines i que van acabar desapareixent.

Fitxa tècnica de les vies verdes de Girona:

- Ruta del Ferro i del Carbó: Ripoll-Sant Joan de les Abadesses-Ogassa-Olot (15 km via + 20 km enllaç = 35 km)
- Ruta del Carrilet I: Olot-Girona (60 km)
- Ruta del Carrilet II: Girona-Sant Feliu de Guíxols (40 km)
- Ruta del Tren Petit: Palamós-Palafugell (6,5 km)





Ruta del Ferro i del Carbó

El nom de la Ruta del Ferro i del Carbó fa al·lusió a la important tradició de la farga al Baix Ripollès i a l'extracció de carbó a les mines d'Ogassa. Es tracta d'una via que ressegueix el trajecte que feia el tren antigament, que en el tram Sant Joan de les Abadesses – Toralles va funcionar fins al tancament de les mines, l'any 1967, mentre que entre Sant Joan de les Abadesses i Ripoll es va mantenir en actiu fins a l'any del seu centenari, el 1980.

La ruta uneix Ripoll (a 682 metres d'altitud) amb Sant Joan de les Abadesses (775 m). Tot el traçat està asfaltat i flanquejat per vegetació; el desnivell total és de 160 metres i hi ha un suau pendent de l'1%. Aquest tram de la via comença al quilòmetre 9, just davant de l'edifici de l'antiga estació de Sant Joan de les Abadesses. Sortint de l'estació, a uns 300 metres, la via creua la carretera d'Ogassa i comença a ascendir suaument per la vall del Malatosca, un afluent del riu Ter que neix a la serra Cavallera. Cada vegada que travessem una carretera, un empedrat al paviment de la via i la bona senyalització de tot el recorregut ens posen en alerta. A uns 500 metres de l'estació, la via travessa un GR i, poc després, torna a creuar la carretera. El trajecte transcorre sense problemes fins a uns dos quilòmetres de Sant Joan, on es troba el carregador de Toralles que rebia el carbó procedent del ferrocarril miner d'Ogassa. El tram de via verda que connecta Toralles amb Ogassa està actualment en obres. De moment, doncs, s'ha de pujar fins a Ogassa per la carretera. Aquesta

via, poc transitada, s'enfila fins al poble en un recorregut de tan sols dos quilòmetres.

A quatre quilòmetres justos de l'estació de Sant Joan de les Abadesses i a tretze quilòmetres de Ripoll, arribem a Ogassa. A l'estació de Sant Joan de les Abadesses s'inicia el tram d'enllaç fins a Olot.

Ruta del tren Girona-Olot

Aquest traçat de 57 quilòmetres travessa tres comarques i dotze pobles recurrent les valls dels rius Fluvià, Brugent i Ter. Té un suau pendent des d'Olot (440 m) fins a Girona (70 m), i el seu punt més alt se situa al coll de Bas, a 558 metres sobre el nivell del mar. El recorregut, apte per a vianants i ciclistes, es troba en molt bon estat i s'ha condicionat amb nous ponts, baranes i senyalització. La ruta del tren travessa paratges de gran importància paisatgística, ecològica i cultural.

S'inicia a la Zona Volcànica de la Garrotxa i, sempre seguint el recorregut de l'antic tren de via estreta, arriba fins a la vall del Ter i les deveses de Salt i Girona. La via que antigament unia la Garrotxa i el Gironès permet ara conèixer els recursos naturals de la Zona Volcànica de la Garrotxa, el castell d'Hostoles i els nuclis urbans d'Anglès, Sant Feliu de Pallerols i Girona, entre altres. Espais com les deveses de Salt o de Girona s'integren així mateix en aquesta ruta, que transcorre pròxima al Ter en el seu darrer tram i permet observar els aprofitaments que s'han fet dels recursos hidràulics del riu.

>> Ruta del Ferro i del Carbó al seu pas per Ripoll.





>> *Via verda del Gironès:
pont sobre l'Onyar.*

Ruta del tren Girona-Sant Feliu de Guíxols

La ruta del tren té un recorregut de 39,7 km, amb un pendent suau des de Girona fins a Sant Feliu de Guíxols (15 m), i assoleix el punt més alt a Cassà de la Selva (136 m). Seguint la ruta de l'antic tren de via estreta Girona - Sant Feliu, permet conèixer dues comarques (el Gironès i el Baix Empordà) des de la conca del Ter fins a la vall del Ridaura, passant per la depressió de la Selva.

La peculiaritat del traçat del ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Girona és la suavitat de pendents i revolts. El seu recorregut està format per una línia sinuosa matemàticament traçada sobre el territori. El paviment és d'un material granular del tipus sauló que queda molt integrat en els terrenys que travessa l'itinerari, encara que també hi hagi trams urbans en totes les poblacions per les quals transcorre.

Sortint de Girona, la ruta travessa en primer lloc la depressió de la Selva, caracteritzada per un paisatge en mosaic amb alternança de conreus i forests on els dies més clars podem gaudir d'una panoràmica extraordinària que abraça des dels contraforts més orientals dels Pirineus fins al Montseny, passant pels relleus en costa de la Serralada Transversal (el Far, Sant Roc, Rocacorba). La segona meitat del traçat discorre per la vall del Ridaura, que separa el massís de Cadiretes, al sud, del massís de les Gavarres i que, amb un suau desnivell, ens facilita l'arribada al mar just a Sant Feliu de Guíxols, població des de la qual es pot gaudir de magnífiques vistes.



Ruta del Tren Petit

La més jove de les vies verdes de les comarques gironines és la que uneix Palamós i Palafrugell a través de part de l'antic recorregut de l'anomenat Tren Petit, que antigament connectava Palamós amb Girona passant per la Bisbal d'Empordà. L'actual traçat, amb una longitud total de 6,5 quilòmetres, ressegueix els paisatges de l'Empordanet de Josep Pla i travessa la plana de l'Aubi, de gran valor agrícola i envoltada pels relleus del massís de les Gavarres i les muntanyes de Begur. El recorregut ens porta pels termes municipals de Palamós, Mont-ras i Palafrugell, amb ramals a Vall-llobrega i les platges de cala Castell i la Fosca.

Amb un desnivell mínim, la Ruta del Tren Petit permet visitar la cala del Crit, els Jardins de Cap Roig, les platges de Tamariu, Calella i Llafranc, les platges de la Fosca i de Castell, cala Estreta, cala Margarida o el Museu de la Pesca, entre d'altres.

El tramvia del Baix Empordà, conegut popularment com a Tren Petit, pel traçat del qual discorre la via verda, va fer el seu primer viatge el 23 de març de 1887. Tenia una amplada de via de 75 cm, el conduïa una locomotora belga de vapor que arrossegava uns minúsculs vagons de primera i segona classe, i recorria 33 km, molts pel costat de la carretera. Avui, precisament la carretera soterra part del que havia estat la via, per la qual cosa us proposem un recorregut proper a la Ruta del Tren Petit i creuant els mateixos paisatges.

Oriol Torrellas és periodista.

